

तस्मात्स्वभावतो निष्पन्नस्य कर्मण एव सर्वकारणत्वात् कर्मैव पूज्यमित्याह देहानिति सार्द्धेन ॥ १७ ॥ संपूजयेत्संमानयेत् ननु देवतोद्देशेन द्रव्यत्यागात्मकत्वात् कर्मणः कथं देवतां विना सिद्धिरित्याशंक्य कर्मो गमात्रं देवतेति पक्षमुपसंहरन्निवहेतुवादमाश्रित्यान्यामेव शैलगवादि रूपां देवतां समर्थयते अंजसेति ॥ १८ ॥ हेतुबलेनैव विपक्षे दोषमाह आजीव्येति उपजीवति सेवते ॥ १९ ॥ स्ववृत्तिवक्तुं दृष्टान्तत्वेन वर्णानां वृत्तिभेदमाह वर्तेतेति ब्रह्मणा वेदाध्ययनादिना ॥ २० ॥ वैश्यवृत्तेश्चातुर्विध्यमाह कृषिति कृषिवाणिज्यसहिता गोरक्षा एवं त्रयम् कुसीदं वृद्धिजीवनं चतुर्थम् ॥ २१ ॥ ननु गवामपि वृत्तिर्महेंद्राधीनैवेत्याशंक्य निरीश्वरसांख्यमताश्रयेण निराकरोति सत्त्वमिति श्लोकद्वयेन अन्योऽन्यं स्त्रीपुरुषयोगेन ॥ २२ ॥

देहानुच्चावचान् जंतुः प्राप्योत्सृजति कर्मणा ॥ शत्रुमित्रमुदासीनः कर्मैव गुरुरीश्वरः ॥ १७ ॥ तस्मात्संपूजयेत्कर्मस्वभावस्थः स्वकर्मकृत् ॥ अंजसायेन वर्तेत तदेवास्य हि देवतम् ॥ १८ ॥ आजीव्यैकतरं भावं यस्त्वन्यमुपजीवति ॥ न तस्माद्विदते क्षेमं जारं नार्यसती यथा ॥ १९ ॥ वर्तेत ब्रह्मणा विप्रो राजन्यो रक्षया भुवः ॥ वैश्यस्तु वार्त्तया जीवेच्छूद्रस्तु द्विजसेवया ॥ २० ॥ कृषिवाणिज्यगोरक्षा कुसीदं तुर्यमुच्यते ॥ वार्त्ता चतुर्विधा तत्र वयं गोवृत्तयोऽनिशम् ॥ २१ ॥ सत्त्वं रजस्तम इति स्थित्युत्पत्त्यंत हेतवः ॥ रजसोत्पद्यते विश्वमन्योऽन्यं विविधं जगत् ॥ २२ ॥ रजसा चोदिता मेघा वर्षत्यंबूनि सर्वतः ॥ प्रजास्तैरेव सिद्ध्यंति महेंद्रः किं करिष्यति ॥ २३ ॥ ननः पुरो जनपदान ग्रामान गृहा वयम् ॥ नित्यं वनौकसस्तात वनशैलनिवासिनः ॥ २४ ॥ तस्माद्द्वां ब्राह्मणानां मद्रेश्वरभ्यतां मखः ॥ यद्द्रया गसंभारास्तैरयं साध्यतां मखः ॥ २५ ॥ पच्यंतां विविधाः पाकाः सूपान्ताः पायसादयः ॥ संयावापूपशष्कुल्यः सर्वदोहश्च गृह्यताम् ॥ २६ ॥ सर्वत इति समुद्रशिलोषरादिष्वपि वृष्टिदर्शनान्नप्रेक्षावत्पूर्वकत्वं वृष्टेरिति भावः तैरेव मेघैरेव सिद्ध्यंति जीवंति ॥ २३ ॥ तथाऽपि योगक्षेमार्थं देवतापेक्षेति चेदत आह ननः पुर इति पुरः पत्तनानि जनपदादेशाः अस्माकं योगक्षेमहेतुर्वनशैलादय एवेति भावः ॥ २४ ॥ ब्राह्मणानपि संगृह्णन्निगमयति तस्मादिति स्वयमुत्प्रेक्षितयागप्रयोगकल्पनामाह यद्द्रया गसंभारा इति सार्धं पंचभिः संभाराः साधनानि ॥ २५ ॥ सूपं मौद्रम् पायसं केवले पयसि पक्कम् संयावादयोगो धूमादिविक्रियाः क्रमश्च सूपपायसयोः श्रुत्या दोहस्यार्थतोऽन्येषां पाठतः ॥ २६ ॥